

Martin Madsen Halsted: Jeg kan begynde med, hvad det sidste ærede Medlem (K. M. Klausen), der talte paa Socialdemokratiets Vegne, sluttede med, nemlig at hilse dette Lovforslag velkommen. Naar det ærede Medlem udtalte Haabet om, at det maatte blive ophøjet til Lov snarest mulig, slutter jeg mig ganske dertil. Jeg vil dog samtidig føje den Bemærkning dertil, at skal dette lykkes, bliver det vist nødvendigt, at vi fra alle Sider tage Fornuften fangen og vise en vis Resignation overfor de Mangler, der eventuelt, set fra de forskellige Standpunkter, ville synes at knytte sig dertil.

Skoleloven af 1899 blev fra mange Sider væsentlig betragtet som en Lønningslov og ikke som en Skolelov. Forholdet var vel nærmest det, at den var noget af begge Dele; men det er i alt Fald ubestrideligt, at som Lønningslov betragtet er den ganske utilstrækkelig. Allerede paa det Tidspunkt, den gaves, var den ikke tilstrækkelig, og at Forholdene ere blevne i stigende Grad vanskeligere i de 8 Aar, der ere gaaede siden den Tid, følger ganske af sig selv. Jeg vil da hævde som en Grundsætning, der bør veje tungt til, naar der skulde vise sig Vanskeligheder for at føre denne Lov igennem, at der ikke er nogen Statstjener i dette Land, der i Forhold til sin Betydning og Uddannelse er saa ringe stillet som netop den danske Lærerstand. Dette Forhold bør fastholdes og ikke glemmes, og det vil maaske føre over enkelte Vanskeligheder. Det gælder naturligvis ikke mindst overfor Lærere, som ganske naturligt, ud fra forskellige Standpunkter, have Krav, som ikke ere komne med i dette Lovforslag, men som de nu komme frem med, og hvortil der maaske kan tages et billigt Hensyn, men som man dog maaske ogsaa maa lade ligge. Jeg siger, det gælder ikke mindst for dem blandt Lærerne, der ere mindre fornøjede med Forslaget. Ogsaa disse maa med Resignation kunne se paa saadanne Ønsker, lade det ligge, som de ikke kunne faa opfyldt, og glæde sig over det store Helhedsindtryk, som er dette, at dette er et Forslag, som alligevel betyder noget.

Der er altsaa, som jeg flygtigt har nævnt, to Hovedhensyn, som her skulle tages i Betragtning, nemlig Hensynet først til Lærerne, dernæst til Staten og Kommunerne. Staten blive vi for saa vidt hurtigt færdige med, som jo de færreste have saa stærke Skrupler, naar man af den fælles Kasse vil tappe noget. Men

allerede naar vi komme til Kommunerne, stige Vanskelighederne i en betydelig Grad.

Hvad altsaa først Lærerne angaar, skal jeg senere komme til enkelte Punkter, som jeg gerne kunde ønske anderledes, og som der muligvis ogsaa kan blive Løjlighed til at ændre noget paa. Enkelte af disse Punkter falde sammen med Bemærkninger, der faldt fra den sidste ærede Taler; men jeg gentager, at som Helhed set er der ikke Tvivl om, at dette Lovforslag vil blive hilst med Taknemmelighed og Glæde af Lærerstanden. Thi naar vi se paa deres egen Ledelse, de to Bestyrelser for Købstadlærerforeningen og Danmarks Lærerforening, og betragte de Forslag, de have fremlagt, maa det ikke glemmes, at dette Forslag her i alt, hvad der angaar selve Grundlønnen og Lønningerne i det hele taget, i alt væsentligt fyldestgør de Ønsker, de selv have stillet op. Ja, paa enkelte Punkter gaar Forslaget endog et godt Stykke videre i Imødekommenhed. Jeg tror derfor, at som Helhed betragtet kan der ikke være Tvivl om, at dette vil blive hilst med Glæde af Lærerne.

Anderledes stiller det sig, naar vi komme til den Faktor, som jeg vil kalde den vanskelige i dette Forhold, nemlig Kommunerne. Det er ganske naturligt, som det blev antydnet af det sidste ærede Medlem og den første ærede Taler, at adskillige af Kommunerne se med nogen Betænkelighed paa de ret forøgede Udgifter, som derved ville fremkomme. Jeg vil da først sige, at man maa gøre sig fortrolig med, at derved er der ikke noget at gøre. Det er absolut nødvendigt, og det forekommer ogsaa mig, at der er taget et billigt Hensyn overfor den Vanskelighed, der nu fremkommer fra Kommunerne, idet der — jeg tror i § 6 — er taget et saadant Hensyn, at det er muligt at komme de Kommuner til Hjælp, som ville faa Vanskelighed ved at opfylde de Forpligtelser, der ville komme til at paahvile dem ifølge denne Lov. Men jeg er ikke blind for, at det gaar med denne Lov som Helhed, naar den skal ud og drøftes i Vælgerbefolkningen, som det gaar med de andre store Lønningslove, der have været fremme her. Der er ikke saa ganske faa, der ville finde Betænkeligheder ved de ny Byrder, der paalægges. Der er af Danmarks Lærerforening stillet det Forslag, at hele Lønningen skulde overtages af Staten. Jeg deler ikke denne Opfattelse, og de, der tro, at man kunde faa en Lønningslov gennemført med den Bestemmelse, tage, efter min Formening, ganske og aldeles